

Clémentine Beauvais

Ce-ar fi de-am vedea alt țăr...

CU TINE ÎN PARIS

Traducere din limba franceză și note de
ANCA IRINA IONESCU

București, 2019

1

Deoarece povestea lor nu se terminase în locul potrivit,
la momentul potrivit,

deoarece sentimentele lor de atunci s-au irosit,
a fost scris, mi se pare, ca Evgheni și Tatiana să se reîntâlnească
zece ani mai târziu,

sub pământ,
în Météor, linia 14¹ (violet-deschis), într-o dimineață de iarnă.

Era nouă fără un sfert.

Cu ochii minții, îl vedem pe Evgheni, cochet, purtând
pantaloni din catifea neagră, o cămașă Oxford bleu, în
carouri, închisă cuminte la gât;
o vestă din tweed gri-antracit, o eșarfă gri,
probabil din cașmir, cu franjuri la capete,
înfășurată o dată,

de două ori

în jurul gâtului — și deasupra, un chip
care se îmblânzise
de la ultima lor întâlnire încoace;

---

¹ Linia 14 face parte din rețeaua de metrou pariziană. Este supranumită Météor, acronim pentru sintagma *Métro Est-Ouest Rapide*. (N. red.)

un chip ale cărei trăsături, de atunci,
 își descrețiseră puțin scriitura.

Părea mai puțin aspru

și mai
 răbdător.

Mai elastic, mai moale.

Un chip lipsit de adolescență;

chipul unui tânăr

resemnat cu necazurile sale,

al unui tânăr care-a învățat să aștepte.

Închipuiți-vă, Tatiana

se gândise la el chiar aseară,

ceea ce ar putea fi o coincidență uluitoare,

numai că se gândea adesea la el

— și sunt sigură că printre voi

există unii ce se gândesc

câteodată la iubirile ratate

de acum doi, trei sau zece ani.

Suferința nu-i mai aspră după zece ani,

regretul nu crește obligatoriu

odată cu timpul

și nu este

o investiție.

Nu-i nevoie să faci mereu caz de iubirea pierdută.

Dar pentru cei doi, îngăduiți-mi

să fac o excepție.

Priviți cum tremură de bucurie că se revăd.

Priviți-le puțin ochii...

— Evgheni, a trecut atâta timp! strigă Tatiana, actriță destul
 de bună.

Iar el se așeză lângă ea, tocmai se eliberase un loc.

Pe geamul negru, care îi reflecta chipul, fruntea
 unui călător

lăsase în urmă o pată de grăsime

ca un mic norișor,

ca o șampilă într-un pașaport.

Poate cineva dorise să lase o urmă a trecerii sale prin mulțime.

Tatiana se vedea și ea în geam, pieziș, când trenul
 accelera mugind.

Se știe că pe linia 14 demarajele, virajele și frânările sunt
 neplăcute. Nu poți nici să stai în picioare, nici să discuți și nici
 să citești. Dar metroul ne duce foarte repede, foarte departe;
 acesta-i avantajul lui aparte.

Tatiana privea în continuare geamul care le reflecta
 chipurile.

Evgheni strigă:

— Ce-ai mai făcut în ultima vreme?

Nu știam că ești însărcinată!

Nu era.

Cu toate astea, nu putea să-l contrazică pe Evgheni, căci pe
 haina ei din stofă groasă de lână, Tatiana purta o insignă
 enormă pe care, desenat, un cap nostim de bebeluș anunța cu
 litere de tipar, într-o bulă mare, albă:

BEBELUȘ LA BORD!

și cu litere ceva mai mici, dedesubt: „Mulțumesc că-mi oferiți
 locul dumneavoastră”.

Asadar era logic ca Evgheni
(pe care concluzia trasă despre sarcina ei îl tulbura și care, de
altfel, era surprins
că se simțea atât de mâhnit)
să deducă faptul că era însărcinată.

Exista o explicație, care nu putea fi oferită imediat:
deoarece locurile libere erau rare
în metroul parizian, între opt
și nouă dimineața,
Tatiana cumpărase acum câteva luni, dintr-un foc,
acest minunat instrument
care-i elibera de îndată un loc.
Era încântată văzând cum pasagerii, amabili,
se ridicau imediat ce vedeau insigna,
sărind de pe locurile lor
de parcă scaunele ar fi ars fundul tuturor.
Le mulțumea politicos,
cu un zâmbet suav de Madonă.

Și, pentru că starea ei nu era un secret,
începeau imediat conversații în gura mare,
despre prenume,
scutece,
anestezie peridurală,
naștere,
creșe,
alăptat
etc.

Fusese nevoită să se informeze despre experiențele femeilor
gravide,

ale parturientelor și ale tinerelor mame,
să născocască o poveste verosimilă,
căci adesea în metrou, la această oră,
călătoreau aceiași pasageri.
Nu putea să spună într-o zi
că era în a patra lună de sarcină gemelară,
a doua zi, că pruncul suferea de sindrom Down,
însă ea și soțul ei se hotărâseră să-l păstreze,
în ziua următoare să susțină că fătul era o minune,
conceput după opt luni de fertilizări *in vitro* și de rugăciune,
iar în altă zi să spună că era mamă-surogat
pentru un cuplu de gay;

insigna nu ar mai fi avut credibilitate, dacă relatarea s-ar fi
schimbat.

Grija ca povestea ei să fie coerentă era prețul pentru un loc
liber în fiecare zi, până la primăvară,
când putea să meargă, mult mai plăcut,
cu bicicleta până la Biblioteca Națională.

— Cine-i tatăl? întrebă Evgheni.
— Tatăl? Îl cheamă Ludovic.
— Ludovic? Îl cunosc?
— Nu, cu siguranță nu,
zise Tatiana, care spusese un prenume oarecare.

Urmă o clipă de tăcere.

Apoi Tatiana îi făcu un compliment galant: — Dar cât ești de elegant!

— Mulțumesc! răspunse Evgheni.

Mă duc la înmormântarea bunicului meu.

— O! Grozav! făcu Tatiana

care, grăbită, nu procesase bine informația.

Stația următoare: *Gare de Lyon*.

La dreapta, de partea cealaltă a peronului,
în spatele geamurilor mari, apăru o pădure tropicală luxuriantă.

(Îmi amintesc că,

pe când aveam unsprezece sau doisprezece ani,

voiam să văd cum se legănau acolo

maimuțe sau șerpi.)

Ușile se deschiseră și se anunță

în trei limbi

că aici pasagerii trebuiau să coboare pe peronul stâng.

*Bajada por el lado izquierdo.*¹

(În perioada când totul mi se părea fabulos și nou,

mă întrebam căror extratereștri li se adresa

acest mesaj de neînțeles.

„În caz că sunt spanioli în metrou”,

îmi explicase tata,

„să știe pe unde să coboare.”

Nu știam ce sunt spaniolii.

¹ Coborârea pe partea stângă (în sp., în original).

Mi-i imaginam lungi și cauciucați,

din nu știu ce motiv.

Luni și luni de zile,

când ne apropiam de stația Gare de Lyon, pândeam

cu inima fremătând, cu pumnii strânși,

apariția creaturilor elastice

care, ignorând indicația vatmanului,

ar fi deschis ușa pe partea cu jungla

și s-ar fi ascuns printre frunzele de palmier.)

Dar să revenim la călătorii noștri.

Amintirile lor sunt mai importante decât ale mele.

Au să-și spună lucruri pe care nu reușesc să le rostească.

Și atunci își zic altele, deși astfel nu pot să ascundă

ce îi frământă.

Așa se întâmplă când ai stricat totul:

ești laș.

Din fericire, o ființă lăuntrică vorbește în locul nostru.

— Tu unde te duci? întrebă Evgheni.

— La Biblioteca Națională. Ca în fiecare dimineață,

exact

la aceeași oră... știi...

Dacă mâine se-ntâmplă să ai același traseu...

Se duce la cimitir! Ești tâmpită?

strigă în sinea ei Tatiana.

Din fericire,

Evgheni nu remarcă gafa ei,
fiind ocupat să se întrebe
ce avea de făcut mâine, la aceeași oră.

— De ce te duci la bibliotecă?

— Lucrez la teza mea.

Sunt în ultimul an de doctorat.

— Serios? Și ce subiect are teza?

— Istoria artei. E despre Caillebotte.

Gustave Caillebotte.

Tatiana trecu apoi pe pilot automat;

Nu-ți face griji, nimeni nu știe cine-i Caillebotte...

— Nu-ți face griji, nimeni nu știe cine-i Caillebotte.

E un artist din secolul al XIX-lea, pictor și colecționar,
încadrat teoretic în curentul impresionist, dar în
realitate tablourile lui sunt mult mai precise, mai
clasice, într-un fel — poate ai văzut un tablou mai
celebru de-al lui: vedere asupra Parisului într-o zi
ploioasă, clădiri în stil Haussmann¹, în formă de provă,
un bărbat și o femeie sub o umbrelă ...

— Știu,

știu,

o întrerupse Evgheni.

Știu foarte bine cine-i Caillebotte.

— A, perfect!

Atunci, știi tot.

¹ Georges-Eugène Haussmann (1809-1891) a schimbat radical arhitectura Parisului. Clădirile proiectate de Haussmann respectă cerințe riguroase, rezultatul fiind un ansamblu urbanistic armonios. (N. red.)

Această declarație a Tatiane sugera neintenționat
că nu era cine știe ce teza ei de doctorat.

Ca el să nu rămână cu această impresie, se apucă să-i descrie,
cu numeroase detalii
care pot fi considerate inutile,
un fragment din al treilea capitol al tezei,
încă abia schițat,
care aborda redarea apei
în opera lui Caillebotte; Tatiana demonstra,
nu lipsită de un geniu retoric rar,
că reprezentarea elementului lichid
în tablourile lui

— ploaie, râu, apă menajeră —

dădea replica, în mod contestatar,
mâzgălelilor
mai păstoase și mai spongioase ale
contemporanilor săi.

Când termină de explicat, metroul ajunsese repede, cu un muget
prelung,

în stația Biblioteca „François Mitterand”.

Evgheni, la rândul lui, coborî din vagon.

— Înurmântarea ta e pe-aici? întrebă Tatiana,
cam lipsită de tact.

— La cimitirul Kremlin-Bicêtre.

Mă duc pe jos până acolo, am timp.

Urcară în tăcere cu scara rulantă;

stângace, Tatiana stătea pe partea dreaptă,
cu piciorul drept în fața celui stâng,

ca să ascundă că i se desirase un fir din dresuri
(la piciorul stâng).

Evgheni părea gânditor.

Tatiana observă că pe fruntea lui apăruseră mici
riduri,
pe care nu le avusese când se văzuseră ultima dată,
deși le-ar fi putut anticipa apariția
din cauza încruntăturilor
prin care el își exprima cândva dezaprobarea.

Fuse un adolescent morocănos,
plictisit la culme,
iar ea, prea ușor de mulțumit
și prea visătoare.

Se întrebă în treacăt dacă mai era îndrăgostită.

— Ar fi drăguț să ne mai vedem,
spuse Evgheni, ajuns la jumătatea scării rulante.

Această frază stârni mii de întrebări,
dar Tatiana nu adresă niciuna,
în schimb se concentrează asupra pericolelor ascensiunii pe scară:
brațul ei stâng

o lua în sus,

tras de balustrada mai iute decât treptele.

Avu grijă ca fularul să nu-i atârne pe jos,
așa încât să n-o strângă când ajungea la capătul scării.
(Văzuse pe internet un filmuleț cu un astfel de accident.

Tipul murise.)

— Îmi dai numărul tău de telefon? întrebă Evgheni.

— Desigur, spuse ea.

Evgheni îi dădu un bip, ca ea să aibă numărul lui.

Ea îl avea deja.

Se pare că Evgheni nu-l schimbase de zece ani.

Se pare că el nu-l păstrase pe al Tatiane.

— Ce mai face Olga? întrebă moale Evgheni,

în timp ce-și făceau loc cu coatele, spre ieșire.

— E bine. Are două fete.

— Cool! O să fie verișoarele copilului tău.

Tatiana uitase pe moment de povestea cu insigna. Profită de
ocazie și spuse adevărul:

— Știi, nu sunt însărcinată. Am cumpărat insigna
pentru ca oamenii să-mi cedeze locul dimineața,
în metrou.

Evgheni își dădu capul pe spate și râse,
dar râsul ăsta-l surprinse, căci era mai mult decât
râs;
lui Evgheni i se părea
că el însuși era,

cum să zic, un ghiocel,
o floare de ochiul-boului,
una dintre florile care străpung crusta albă a iernii
și respiră deodată aerul înghețat.

Era râsul cuiva care, până acum,
nu fusese într-un totuț viu.

— Mi s-a părut mie că ești prea tânără pentru o asemenea
responsabilitate.

— Întotdeauna ne simțim prea tineri pentru
orice fel de responsabilitate,
spuse Tatiana.